

สุนทรพจน์

หอดวงประดิษฐ์มุนขรรวม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ทางวิทยุกระจายเสียง

เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๗

ท่านผู้ฟังทั้งหลาย

วันนี้นักโตดวงมาบรรจบครบรอบปีที่ ๓ ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน
อันเป็นมหามงคลสมัยที่ชาติไทยได้เข้าสู่ระบอบรัฐธรรมนูญ ใน
ระหว่าง ๓ ปี นับแต่วันที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสดำเริดถึงเรื่องต้อง
ที่ดวงมาแต่ได้ รัฐบาได้พยายามที่จะผดุงประเทศชาติให้ก้าวหน้า
ยิ่งขึ้นตลอดมา

อันชีวิตของชาติ จะเจริญด้วยความมั่นคงสมบูรณ์ของอวัยวะ
ต่าง ๆ แห่งชาติ ความสำคัญเป็นสิ่งที่จะทำให้ชาติมีกำลังเข้มแข็ง
เข้าสู่ความเจริญอย่างไรนั้น ท่านนายกรัฐมนตรีก็ได้แสดงมาแล้ว
เมื่อวันที่ ๒๔ และชาติเราจำต้องฝ่าอุปสรรคอันมีอยู่ประการใดนั้น เมื่อ
คืนวันที่ ๒๖ หอดวงข่าวราวาสวัสดิ์ เดชาธิการคณะรัฐมนตรี ก็ได้
แสดงให้ท่านทราบแล้วว่า นอกจากชาติกำลังทรพย์ ประเทศเรายัง
ชาติกำลังคน คือชาติผู้รู้ชานาญในวิทยาการ ดยามที่ได้เข้าสู่ระบอบ

เล่ม ๕๒ หน้า ๓๑๔๓ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๔๗๗

รัฐธรรมนูญนั้นมิใช่จะตั้งขึ้นใหม่แต่ในระบอบการปกครอง ดียาม
จำต้องเพาะคนชนใหม่ จำต้องเพาะผู้ชำนาญเพิ่มเติม เพื่อตั้ง
เสริมอวัยวะของชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ภาษิตของชาวตะวันตกบท
หนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าได้อ่านเมื่อปกิตายนั้นว่า กรุงโรมมิได้สร้างสำเร็จจน
ในวันเดี่ยวนั้น ข้าพเจ้าก็จำต้องขออย่างซ้ำอีก สำหรับประเทศสยาม
ประเทศอันเป็นที่รักของเราฉบับนี้

ผลแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองในรอบรอบฉบับนี้มีประการใด
นั้น ข้าพเจ้าขอชี้แจงแก่ท่านโดยสังเขปในส่วนที่เกี่ยวข้องแก่หลักการทั่วไป
ไปตามเนอหลัก ๖ ประการ และบรรยายหนักไปในหน้าที่กระทรวง
มหาดไทยโดยเฉพาะ ดังต่อไปนี้

ประการที่ ๑ เรื่องความเป็นเอกราชนั้น กล่าวโดยเฉพาะการ
คัด ประมวลกฎหมายต่าง ๆ ของเราที่ยังค้างอยู่ก็ได้รับเร่งชำระ
เสร็จแล้ว เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและประกาศเสร็จไปหมดแล้ว คือ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัว บรรพ ๖
ว่าด้วยมรดก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง อีกทั้งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
ซึ่งจะเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗ และเราก็จะเริ่ม
เจรจาสัญญาทางพระราชไมตรีต่อไป

ส่วนความเป็นเอกราชในทางเศรษฐกิจและการเมืองนั้น รัฐบาล
ได้รับแรงจูงใจทำดังต่อไปนี้ เพื่อเป็นอุปสรรคที่จะให้ความเป็นเอกราช
มั่นคงขึ้น

ประการที่ ๒ เรื่องรักษาความสงบภายในนั้น กล่าวโดยเฉพาะ
ในเรื่องโจรผู้ร้ายที่ถูกล่ามอยู่มาหลายปี พ.ศ. ๒๔๗๖ และต้นปี
พ.ศ. ๒๔๗๗ บัดนี้ได้ลดน้อยลงลงไป จะเห็นได้ว่าคดีอุกฉกรรจ์
ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ น้อยกว่าในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๖
๗๕ ราย ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๗๗ น้อยกว่าในเดือนเมษายน
พ.ศ. ๒๔๗๖ ๔๐ ราย ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ น้อยกว่าใน
เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ๗๓ ราย ใน ๙ ตำบลแรกๆ ของเดือน
มิถุนายนนี้เทียบกับเดือนมิถุนายนที่แล้วมา ก็ปรากฏว่าจำนวนคดี
อุกฉกรรจ์ ได้ลดน้อยลงอย่างมาก

ในส่วนการราชทัณฑ์ ก็ได้พยายามที่จะฝึกฝนอบรมนักโทษไป
ในทางผลประโยชน และตัดสินใจให้กลายเป็นคนดี และหาอาชีพ
ให้แก่ผู้ที่พ้นโทษแล้ว ได้เริ่มตั้งเรือนจำที่จะเปลี่ยนรูปเป็นทัณฑนิคม
ในภายหน้าในจังหวัดนครราชสีมา และเตรียมการตั้งค่อไปอีกใน
จังหวัดยะลา ผลประโยชน์ที่ได้จากการราชทัณฑ์ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ นี้
เป็นเงิน ๒๘๘,๗๐๒ บาทเศษ มากกว่าที่กำหนดไว้ถึง ๑๘๘,๗๐๒ บาท
ได้หักเอาไว้จ่ายทำทุนใน พ.ศ. ๒๔๗๗ บ้าง สำหรับ พ.ศ. ๒๔๗๗ บ้าง

ที่เหลือนำส่งคลังเป็นรายได้ อื่นๆ โรงเรียนที่ตั้งขึ้นตามที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่อีก

ส่วนการปกครอง การสาธารณสุขและการแพทย์ การโยธาเทศบาล อันเป็นอุปกรณสำคัญ แห่งการรักษาความสงบภายในที่ได้จัดให้คืบหน้าจากปีที่แล้วมา

ระเบียบการปกครองแบบเทศบาลจะเริ่มขึ้นโดยเปิดสภาจังหวัดตามจังหวัดต่าง ๆ ในเร็ววันนี้ และการสุขาภิบาลที่มีอยู่แต่แต่เดิม ๓๔ แห่งก็จะมีสภาพใหม่เป็นเทศบาล ส่วนสุขาภิบาลเมืองเชียงใหม่ ซึ่งมีพลเมืองหนาแน่นจะได้ยกฐานะขึ้นเป็นนคร ประจวบคีรีขันธ์ นครที่จะจัดให้ขึ้นในจังหวัดพระนครแห่งหนึ่ง ในจังหวัดชลบุรีอีกแห่งหนึ่ง นอกจากนี้ได้มีงบประมาณสำหรับจัดเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลอีกหลายแห่ง ซึ่งจะจัดให้ทำตามเมืองและตำบลที่สำคัญ ราษฎรก็จะมีส่วนมีเสียงในการจัดการปกครองท้องถิ่นของตนยิ่งขึ้น

ในเรื่องการสาธารณสุขและการแพทย์ ซึ่งจะทำให้ราษฎรได้มีอนามัยสมบูรณ์ ก็ได้อาศัยกำลังเงินจากรัฐบาลบ้าง จากสภากินแบ่งบ้าง จากท่านที่มีจิตศรัทธาบริจาคบ้าง จากกำลังแรงของผู้เสียสละบ้าง สถานพยาบาลก็ได้สร้างขึ้นแล้วหลายแห่ง เช่น สุขาภิบาลเจ้าคุณพระประยูรวงศ์จังหวัดชลบุรี ซึ่งท่านผู้เป็นเจ้าของ

นามสุขศาลานั้นได้รับบริจาคทรัพย์ให้ จังหวัดสิงห์บุรีก็ได้จัดสร้าง
สุขศาลาขึ้นโดยเงินของสุขาภิบาลและเงินเรียไร จังหวัดอุดรธานีได้
สร้างเรือนคนไข้เพิ่มเติมในบริเวณสุขศาลาเป็นต้น นอกจากนี้ยัง
กำลังก่อสร้างโรงพยาบาลขึ้นใหม่หลายแห่ง เช่น โรงพยาบาลกลาง
จังหวัดพระนคร โรงพยาบาลหนองคาย โรงพยาบาลอุบลราชธานี
ส่วนที่จังหวัดนครพนมจะลงมือในไม่ช้า จังหวัดแพร่จะดำเนินการให้
มีสุขศาลา และอนาถาพยาบาล พระประแดงก็ได้สร้างเรือนคนไข้
บรรณโรคหญิงเพิ่มเติมอีก ส่วนราษฎรในฝั่งแม่น้ำโขงก็ได้รับความ
สะดวกในการรักษาพยาบาล โดยรัฐบาลได้ลงมือสร้างเรือ
ยนต์พยาบาลประจำแม่น้ำโขงให้แล้ว เรือนี้จะเดินไปมาในลำ
แม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดเลย หนองคาย นครพนม และอำนาจ
เขตจังหวัดดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ แห่งใดที่จะสร้างโรงพยาบาล
หรือสุขศาลายังไม่ได้ ก็ได้ให้เปิดสถานทำการบำบัดโรคชน ุณที่พัก
แพทย์ เช่นที่อำเภอบ้านเข่าจังหวัดดงพญา และอำเภอท่าบ่อจังหวัด
หนองคาย

ฝ่ายบุคคลที่เป็นโรคจิตต์ ซึ่งที่แล้ว ๆ มาในต่างจังหวัดได้ฝาก
ไว้ยังเรือนจำนั้น ต่อไปจะได้เริ่มจัดให้ไปอยู่ณโรงพยาบาลโรคจิตต์
ซึ่งจะสร้างขึ้นสำหรับภาคใต้ ๓ แห่ง ภาคเหนือ ๓ แห่ง

บัญชาสำคัญเรื่องผู้รักษาพยาบาลนั้น ก็ได้พยายามอบรมให้มีผู้ช่วยแพทย์ขึ้นสำหรับภาคอีสาน ๓๐ คนแล้ว และในบัดนี้ก็ได้เปิดอบรมคนที่เชียงใหม่อีก ๒๐ คน ในส่วนกฎหมายว่าด้วยการแพทย์ก็ได้ประกาศไปแล้ว ๒ ฉบับ คือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข และพระราชบัญญัติโรคติดต่อ นอกจากนี้คณะกรรมการสาธารณสุขและการแพทย์ที่รัฐบาลได้ตั้งขึ้น ยังได้ช่วยเหลือวางโครงการณ์ในการสาธารณสุขและการแพทย์ให้ดียิ่งขึ้น

ส่วนการโยธาเทศบาลอันเป็นอุปกรณสำคัญอันหนึ่งแห่งการปกครองก็ได้ทำการคืบหน้าไปหลายอย่าง โดยเฉพาะการทางนั้นพอก่อได้ว่าสายแพร่-น่าน ได้กระบประมาณเพื่องานดินซึ่งหวังให้เสร็จในบัดนี้ สายส่วรศโกล-ตาก ก็จะต้องให้เสร็จ สายชนบท ร้อยเอ็ด-อุบล สายอุบล-มุกดาหาร-นครพนม สายสะพานหิน-เพชรบูรณ์ สายแปดริ้ว-สัตตหีบ สายปราจีน-อรัญญประเทศ สายชุมพร-กระบี่ สายห้วยยอด-กระบี่ สายยะลา-เบตง สายทำนูน-ตะกั่วป่า ทางหลวงเหล่านี้ มีระยะทางรวมทั้งหมด ๓๓๐๓ กิโลเมตร ได้จัดการวางป่าไปแล้ว ๖๕๕ กิโลเมตร ทำงานดินเสร็จ ๔๗๗ กิโลเมตร ถมหินแล้ว ๘๘ กิโลเมตร สร้างสะพานคอนกรีตแล้ว ๔๖ แห่ง ผังที่อธิบายมาแล้ว ๒๒๒ แห่ง

หนึ่งสายแปดหัว ชดบุรี ลัดตหีบ ก็จะเร่งรีบทำเพราะงานดิน
เสร็จแล้ว งานหินเสร็จบางตอน กองทัพเรือก็ได้ช่วยทำจากลัดตหีบ
ย้อมมายังชดบุรี

ถนนกรุงเทพ ฯ - คอนเมือง และกรุงเทพ ฯ - สมุทรปราการทั้ง
สองงานดินได้จัดทำแล้ว เวลานี้กำลังสร้างสะพานและท่อระบายน้ำ
และกำลังเตรียมงานสำหรับตงหินต่อไป

ทางหลวงที่สำคัญซึ่งเมื่อได้ทำการสำรวจแล้ว ก็จะทำเนิการ
ก่อสร้างต่อไปคือ ลัดตหีบ-ระยอง ราชบุรี-บ้านโป่ง เพ็ชรบูรณ์-
หล่มสักดี บัวใหญ่-ชัยภูมิ จักราช-พิมาย ขอนแก่น-เดช อุตร-
เดช-เข็ยงคาน

ในส่วนพระนครและธนบุรีนั้นแล้ว ก็ได้รับงบประมาณที่จะก่อสร้างถนนให้ดีขึ้น ทางฝั่งพระนคร ถนนเหล่านี้จะลาดแอสฟัลต์ คือ
ถนนทรงวาด, ทรงสวัสดิ์, ดินสอ, บ้านคานาว, จักรเพชร, พระสุเมรุ,
คันทอง, ศรีเพชร และบริเวณหน้าสถานีรถไฟหลวงก็ได้ทำถนนคอนกรีต
แล้ว ทางฝั่งธนบุรีนั้น ถนนลาดหญ้าจากวงเวียนใหญ่ถึงคลองบาง
กอกใหญ่จะได้ถมหินและสร้างสะพาน และงานดิน งานหิน งาน
สะพานจะได้ทำจากถนนลาดหญ้าต่อไปยังตลาดพลู ซึ่งบริเวณตลาด
นั้นมีถนนซึ่งจะได้ถมหินให้

การไฟฟ้าและการประปาหัวเมืองก็จะได้รับแรงเพื่ออำนวยความสะดวก
สะดวกให้แก่หาชน เวदानได้มีพระราชบัญญัติซึ่งอนุญาต รัฐบาล
ให้ยืมเงินแก่ผู้ขาดวิบากหรือเทศบาล ๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจะไดตั้งโรง
ไฟฟ้าณเมืองฉะเชิงเทรา, อุดรดิตถ์, อุทัยธานี และในท้องที่ชุมแสง,
บางมุดนาค และจะสร้างประปาในพระนครศรีอยุธยา, ฉะบุรี, นคร
สวรรค์, พิษณุโลก

สำหรับพระนครและธนบุรีก็มีข่าวสำคัญที่จะนำมาซึ่งความชื่นชม
ยินดีที่จะแจ้งให้ท่านทั้งหลายทราบบัดนี้คือ อัตรากระแสไฟฟ้า
และค่าเช่าเครื่องซึ่งมีมูลค่าแพงอยู่นั้นต่อไปจะลดลง โดยที่กระทรวง
มหาดไทยได้ทำความตกลงกับ บริษัทไฟฟ้าสยามคอร์ปอเรชั่นจำกัด
สำเร็จแล้วในอันที่จะลดอัตราค่ากระแสไฟฟ้างจากอัตราที่คิดอยู่ใน
เวदान เริ่มแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ กระแสไฟฟ้าสำหรับ
แสงสว่าง เครื่องอุปกรณกำลัง และความร้อน อัตราขึ้นสูงสุดหน่วย
ละ ๒ สตางค์ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ดลดหน่วยละ ๓ สตางค์
หมายความว่าบั้นเราได้ลด ๒ สตางค์ บั้นหน้าเราได้ลดรวม ๕ สตางค์
ส่วนค่าเช่าเครื่องวัดไฟฟ้าขนาดตั้งแต่ ๑๐ ยังแปรดังมา

วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ คิดเพียง ๘๐ สตางค์ ได้ลด
๒๐ สตางค์

วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๔๗๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๓๓๔๗

วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ คติเพียง ๕๐ ๓๓๔๗ ได้ดัด
๕๐ ๓๓๔๗

ตามที่ได้นำมาแจ้งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทยโดย
เฉพาะ

นอกจากนี้การ รักษา ความสงบภายในก็ได้อาศัยกำลัง ทหาร
ตำรวจพลเรือนช่วยกันรักษาประเทศให้เรียบร้อยตลอดมา

ประการที่ ๓ การเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ ข้าพเจ้าก่
มาแต่เมื่อสมัยก่อนนี้ รายการละเอียด ข้าพเจ้าขอจัดไว้เพื่อให้เจ้า
หน้าที่ในการนั้นมาแสดงต่อท่าน

ส่วนประการที่ ๔ เรื่องสิทธิเสื่อมภาค และประการที่ ๕ เรื่อง
เสรีภาพของประชาชน ข้าพเจ้าได้ก่มาเมื่อสมัยก่อนนี้ และซึ่ง
ได้บังเกิดขึ้นแล้วตามรัฐธรรมนูญฉบับถาวร และรัฐบาลก็ได้ตั้ง
กรรมการที่จะชำระต่างบทกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแล้ว อัน
ก่อให้เกิดถึงความตั้งใจดีของรัฐบาล ที่จะยังความเสื่อมภาคและ
เสรีภาพให้มากยิ่งขึ้น

ประการที่ ๖ เรื่องการศึกษาหนักได้ก่มาหลายชั้น โรงเรียน
ประชาบาลจะตั้งขึ้นทุกตำบล และสิ่งที่น่าจะเห็นในความสุจริตใจของ
รัฐบาล ก็คือรัฐบาลได้ตกลงวางนโยบายค้ำเงินศึกษาดีที่รัฐบาล

ก่อนยื่นมาจากจังหวัดต่าง ๆ นั้นให้จังหวัดต่าง ๆ หวังว่าเมื่อจังหวัดต่าง ๆ ได้เตรียมแผนการตามนโยบายนั้น และได้รับเงินนั้นคนไปแต่ก็คงจะช่วยการศึกษาประชาบาลให้แก่วชนเรามากยิ่งขึ้น และจะตั้งเสริมการปกครองแบบเทศบาลให้ไปสู่อุตสาหกรรม

ผลแห่งรัฐธรรมนูญในรอบรอบปีหนึ่ง มีดังได้กล่าวมาแล้วโดยสังเขป ท่านที่ตั้งใจเป็นธรรมก็คงปรารถนาที่จะได้เห็นผลอันก้าวหน้าต่อไปอีก ข้าพเจ้าจำต้องขอรับรองต่อท่านผู้ฟังประจักษ์ที่ขอรับรองมาแล้วในปีก่อน ขอจึงวอนให้พวกเราชาวไทยจงมีใจรัก มีใจนิยมรัฐธรรมนูญด้วยความสุจริตต่างคนต่างช่วยแก้ไข ช่วยกันคิดช่วยกันสร้าง ปราศจากการทำลายต่างต่อกัน เมื่อเป็นได้ดังนี้ รัฐธรรมนูญของเราจะถาวรตออยู่เสมอ ข้าพเจ้าไม่ได้ขอรับรองให้ท่านนิยมรัฐบาลหรือนิยมใครเป็นส่วนตัว แต่ขอรับรองให้ท่านเห็นแก่ชาติบ้านเมือง เห็นแก่ประชาชนทั่วไป ขอให้พวกเราชาวไทยจงช่วยกันรักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามให้สถิตย์สถาพร อยู่ชั่วกัลปาวสานเทอญ

ขอความดีดังมีแต่ท่านผู้ฟังทั้งหลาย